

Ulusal Deprem Konseyi "Deprem Zararlarını Azaltma Ulusal Stratejisi"¹¹ Raporunu Açıkladı

Tahir ÖNGÜR
JMO 1st Şb. Yazmanı

1999 yılı içinde ülkemiz nüfusunun en yoğun ve ticaret ve sanayi yaşamının en çok geliştiği kesiminde art arda iki büyük depremi ve büyük kayıp ve yıkımlar yaşanınca kamu ve sivil örgütler, yasal altyapı ve karar verici ve uygulayıcı kadrolar büyük bir sınavla karşı karşıya kaldı. Hem bir deprem yıkımının sonuçlarını giderme görevi yüklendi omuzlarına; hem de, benzer bir depremin bu kez daha büyük bir nüfus ve daha büyük çaplı ekonomik varlığı tehdit ettiği gündeme gelmiştir.

Devlet ve sivil toplumun büyük bir yıkım karşısında neler yapabildiği sıvanmıştır. Bu yıkımın etkilerinin giderilebilmesi yolunda yapılabilenler sıvanmış ve başarılarla az; yetersizlik ve kötüye kullanılmaların ise yaygın olduğu ortaya çıkmıştır.

Ortaya çıkan ve hem bilimsel ve hem de sivil kamuoyuna mal olan bir başka olgu da deprem riski altındaki yerleşim bölgelerindeki alt ve üst yapının kalitesizliği ve deprem dayanıksızlığı gerçeği olmuştur.

Böyle bir durumda, yaşadığı bir depremin yıkımlarının etkisini gidermekte başarısız kalan ülkemizde daha büyük yıkımlar kapımızda iken byna hazırlığın nasıl gerçekleştirilebileceği sorgulanır olmuştur.

Bu sorgulamada henüz kamuoyunu doyuracak bütünlükle açıklamalara varılamamış oluşu büyük ve giderek büyüyen bir kaygı nedenidir.

Sorunları masaya yatıran, kamu otoritesinin yetersizliğini 'Sergileyen, çıkış yollarını tartışanı ve önlemler öneren çalışma ve metinler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu kapsamda, doğru görüşlerin olgunlaştırılabilmesi için Sayıştay Başkanlığı'nın iki raporu önemli dayanaklar oluşturmuştur. Türk Tabipler Birliğinin, Meslek Odaları'nın, Türk Barolar Birliği'nin çalışma sonuçları ve açılan görüşleri; bağımsız hukukçuların ve meslek insanlarının görüş ve deneyimleri; depremi yıkımına uğramış yurttaşlarımızın yerel örgütleri olan Depremle ilgili çalışmaları; depreme karşı savaş için oluşmaya başlayan yerel sivil toplum örgütlerinin arayışları; bir çok kamu örgütünün araştırma ve değerlendirmeleri, hep bu yönde ortak bir değerlendirme tabanı oluşturmaktadır.

Henüz görülemeyen, kamu yönetiminin bir özleştirme yapıp, eksiklerini saptaması; gerekli önlemlerin alınması ve bunun gerektirdiği yeniden örgütlenme konu-

sunda doğru kararlar alma yönünde kıpırdamasıdır.

Başta Hükümet olmak üzere Devletin oluşturduğu her kuruma, bu yönde yoğunlaşan bir kamuoyu baskısı oluşmuş ve güçlenmektedir. Bu baskıda, yukarıda sözü edilen çalışma ve görüşlerden yararlanılmaktadır. Bu baskının ve oluşum sürecinin güçlenmesi yönünde eksikliği duyumsaman tek duruş, tavır ve görüş demeti, bağımsız bir danışma kurulu olarak kurulan, saygınlığını kimsenin yadsıyamayacağı "Ulusal Deprem Konseyi"ni oluşturmuştur. Değerli Bilim İnsanı Prof. Barka'nın ölümünden kısa bir süre önce yaptığı konuşmalar kamuoyunda dillendiğinde de büyük bir umutla UDK'ye dönülmüş ve aylar önce tamamladığı, ancak, aylardır toplanamadığı için tamamlayamadığı "Strateji Raporu"nun tamamlanıp kamuoyuna açıklanması istenmiştir. Bu yolda açılan kampanya yaygın bir destek alıp UDK'ni harekete geçildiğinde de, Rapor'un kısa sürede tamamlanıp açıklanması sözü verilmiştir. Yine söz verilen sürede tamamlanamamış, bir kaç hafta gecikmiş olsa da artık Rapor hazırlanmış ve kamuoyuna açıklanmıştır.

Bu Rapor'da neler var?

Bu Rapor Devlette, Hükümete, Bilim İnsanlarına, Kamuoyuna - neler aktarıyor, hangi konuları aydınlatıyor?

Bu Rapor neler öneriyor?

Bu Rapor'dan sonra önümüz aydınlandı, doğru kararlar alınıp uygulanabilir mi?

Artık, bir "Ulusal Deprem Stratejimiz" var mı?

Strateji Raporu Değerli Bir Metindir ve İçinde Pek Çok Şey Vardır

UDK'nin yayınladığı Strateji Raporu deprem zararlarının azaltılmasına yönelik olarak ülkemizin durumu, bu yolda yapılması gereken çalışmalarda izlenmesi gerekli ilkeler, yeterlilik ve yetersizlikler ve yapılması gerekenleri konu almıştır. Rapor bu konuda tek tek ya da örgütlü ortamlarda söyetenen pek çok doğruyu, saptamayı ve eleştiriyi kapsamaktadır. Rapor, kendine seçtiği bir sistematik içinde bu saptama ve görüşleri sıralamakta, aralarda eleştiriler yapmakta, saptadığı eksiklikleri vurgulamakta, izlenmesi gereken ilkeleri tanımlamakta ve kimisi oldukça ayrıntılı pek çok uygulama önerisi getirmektedir.

Bu Raporda, sırası ile ülke depremselliğinin kapsamlı ve doğru biçimde algılanabilmesi;

yapılaş-mada jeolojik ve jeoteknik verilerin gözetilmesi; yapı tasarım ve inşaat sürecinde gözlemlenen yetersizlik ve denetimsizliklerin azaltılması;; bunlar için uzun dönemli programlarla düzenli ve sürekli kaynaklar yaratılması; bu tonlarda toplum binincinin yükseltilmesi; bunlar için yeni kurumsal yapılanmalar ve yeni yaptırın araçları oluşturulması; çok yönlü-çok disiplinli bilimsel araştırmalar için özel yapılanma sağlanması tartışılmıştır

Rapora göre başlangıçta sürekli yenilenebilir bir "Depremi Bilgi Altyapısı Sistemi" gereklidir. Bunun için sismotektonik ve depremi kuşakları haritaları gerekir.. Bunlar hazır değildir. Dağınık kurumlarda toplanan veriler iyi saklanamamakta ve iyi paylaşılamamaktadır. Ulusal ve yerel ağlarda toplanan veriler ulaşma ve işbirliği olanakları geliştirilmelidir. Kurumlar arasında "Sismolojik Araştırmaya Kurumları Birliği" benzeri bir konsorsiyum kurulmalıdır. Ayrıca bu ağ geliştirilmeli ve özellikle nitelikli insan göçü çalıştırılabilir.

Türkiye Depremi Bölgeleri Haritası, Deprem Tehlike Haritası ve Mikro Bölgeleme Haritaları eksiktir., Türkiye Sismotektonik Haritası olmadığından Depremi Bölgeleri Haritası da 1/250000 ölçekte geliştirilememektedir. Deprem Tehlike Haritaları: da 1/1000-1/25000 ölçeklerde hazırlanmalıdır. Mikro Bölgeleme Haritaları ise yapılacak zemin araştırmaları ile 1/10000-1/1000 ölçeklerde hazırlanmalıdır. Bunlar deprem tehlikesinin çok yüksek olduğu bilinen yoğun yerleşimi merkezlerinden başlamalıdır;

Ulusal düzeyde bir Depremi Bilgi Bankası kurulmalıdır." Burada yer bilim verileri, mühendislik bilgileri, ekonomik ve sosyo kültürel bilgiler ve yeniden yapılanmaya ilişkin bilgiler toplanmalıdır. Bunun bir alt birimi olabilecek GPS Veri Bankası Tübitak'ta oluşturulmalıdır.

Her yerleşme ölçeğinde bir "Sakinim Planı" geliştirilmelidir. İmar Planları bu sakinim planına göre değiştirilmelidir. Kentsel ölçekte risk analizleri yapılmalıdır.

İmar Yasası yeni kavramlara göre yeniden düzenlenmelidir. Yerel yönetimlere taşınmazların fiziki düzenlemelerine ilişkin özel yetkiler tanınmalıdır. Planların denetimi sağlanmalı, bunun için tüm kamu kurumları ya da özel kuruluşlar görevlendirilmeli ve meslek odaları düzenleyici olmalıdır. Plan kararlarının oluşturulmasında yerli toplulukların temsilci ve kurullarına yer verilmelidir. By konularda gereken mesleki uzmanlıklarda Lisansüstü programlar ve meslek içi eğitimi sağlanmalıdır.

İstanbul'da Büyükşehir Belediyesi ve Valilik,

ortaklaşa ve işbölümü içinde çalışmalı, geçmiş deprem hasarlarının bilimsel değerlendirilmesi ve kentsel risk analizleri yapılmalıdır. Bu bulgulara dayanılarak İstanbul Sakinim Ana Planı" hazırlanmalı,, birkaç yüksek riskli alanda pilot eylem planlaması yapılmalıdır. Kentsel dönüşüm ve iyileştirme projeleri yürütülmelidir. İlk örneklerde pilot proje alanları küçük tutulmalı, yöntem ve sorun çözme teknikleri geliştirilmeli, - profesyoneli ekipler deneyim kazanmalıdır, Buntan yapması için Belediyeye kaynak desteği (yurttaşların katılım payları ve DASK kaynaklarından), yetkilendirme desteği (kamulaştırma yetkisi, yeniden dağıtım yetkisi, vb) ve teknik destek sağlanmalıdır. Nitelikli depremi güvenli uygulama ödülleri konmalıdır. Yarışmalar yapılmalıdır.,

Etkin bir yapı denetimi sağlanmalıdır. Yeni açılan üniversiteler ve meslek içi eğitim yetersizliği, yetkin mühendis/mimar uygulamasının olmayışı, yurttaşların yapımını süsüne değil de güvenliğine önem vermeyişi, Kamu yapılanı öncelik sırasına gereden geçirilmelidir. Özet konut yapılarının depreme güvenli duruma getirilmesinde belediyeler etkin yer almalı, imar planları ve mikro belgelendirme çalışmalarıyla önceliklere karar verilmelidir, Daha sonra yapı bazında bir tarama yapılmalıdır. Daha sonra güvensiz görülen yapılar analiz edilmeli ve yapılacak işlemler ortaya konmalıdır. Kaçak yapıların yaygın olduğu yerlerde tek yapı yerine alansal değerlendirmeler yapılmalıdır. Kırsal yöredeki yapılarla ilgili yurttaşlara yol gösterilmelidir Tarihi yapılar güçlendirilmelidir. Özel mülklerin depreme güvenli duruma getirilmesi yapı sahibinin yükümlülüğüdür '(!). Devlet kolaylık sağlamalı ve yol göstermelidir., Küçük faizli kredi sağlanmalıdır. Bunun için DASK fonlarından yararlanılmalıdır Dış kaynak da bulunmalıdır. Yapılar« değerlendirirken tarama ve değerlendirme işlerinde uyulacak kurallar araştırılmaktadır. Bir buçuk yıl sonra tamamlanacaktır. Güçlendirme teknikleri konusu da araştırılmaktadır. Kesin sonuçlara ulaşılmamıştır.. Yerel koşullara uygun teknikler araştırılmakta ve iki-iki buçuk yıl içinde sonuç alınacaktır. Öncelikle, yol, enerji ve haberleşme alt yapılan; daha sonra hastane itfaiye gibi hizmet yapılan, alış-veriş merkezi tiyatro sinema salonları» barajlar güçlendirilmelidir. Yeni bir "Onanım ve Güçlendirme Yönetmeliği" hazırlanmalıdır,;

Büyük yapıların yer ve güzergah seçimlerinde deprem riskine duyarlı olmalıdır.. Büyük bayındırlık yapılarında dinamik davranışlar izlenmelidir.

Toplum genelinde eğitime önem verilmelidir. Sivil toplum kuruluşları ve yerel toplum, kuruluşları yaygınlaştırmalıdır. Halk eğitimi yaygınlaştırmalı,

depreme hazırlık kültürü eğitimi sistemine aktarılmalıdır. Kamu yöneticileri de eğitilerek depreme hazırlanmalıdır. Meslek adamlarının yetkinliği düzenlenmelidir. Üniversite öğretim programları gözden geçirilmelidir.

Bütün bu işler için her yıl düzenli ve sürdürülebilir biçimde kaynak ayrılması gerekir. Kaynak kullanılırken çoğaltan etki yaratma gözetilmelidir.

Tüm kuruluşların bütçelerinden düzenli kesintilerle bir kaynak ayrılabilir. 1999 depremlerinden sonra toplanan ek vergilerden kalanlar zarar azaltma yatırımlarına yönlendirilmelidir. Yerel yönetimler de kaynak oluşturmalarıdır. Zorunlu Deprem Sigortası fonları, hasar azaltıcı önlemler alınması için bu amaçla kullanılmalıdır. Kaynaklar merkezileştirilmeli,, kaynak kullanacak olanlar proje ve olası raporları ile önceliklere ve hazırlıkların yeterliliğine bağlı olarak desteklenmelidir. DASK fonlarının %15'i ile mikro-bölgeleme, kentsel risk analizleri ve sakinim planları, imar plan düzenlemeleri ve yüksek riskli alanlarda eylem programlarının uygulanması yapılabilir.

Türkiye'de siyaset üstü bir ulusal deprem stratejisi kurulması zorunluluğu vardır.

Anayasada imar affı yapılamayacağı belirtilmelidir..

Varolan kurumların nitelikli personeli göçü geliştirilip aralarında açık işbölümü ve güçlü eşgüdümü sağlanmalıdır.

âfet Yasası, tehlikelere hazırlıklı olma sorumluluklarını da yan yana bir yapıya kavuşturulmalıdır.

İmar Yasası tekil yapının nasıl gerçekleşeceği konusunu aşırp kentsel bütünlüğün gerektirdiği sorun ve gereksinimlere yer vermelidir. İller Bankası daha geniş olanaklara kavuşturulmalıdır. Yeniden düzenlenecek Afetler Yasası ile İmar Yasası uyumlu olmalıdır,

Kat Mülkiyeti Yasasında çoğunlukla karar alabilme düzenlenmelidir.

Mesleki yetkinlik ve mesleki sorumluluk sigortası düzenlenmelidir. Meslek, odaları yetkilendirilmelidir.

İnşaat Mühendisleri Odası kurulmalıdır.

Yerel örgütlenme ve katılım biçimleri geliştirilmelidir.

Zorunlu Deprem Sigortası geliştirilmeli ve yeniden düzenlenmelidir.

Yasal düzenlemelerde Ulusal Deprem Konseyi'ne danışılmalıdır..

Yer bilimleri, zemin, yapı, Kentsel risk senaryo ve uygulamalı planlama, sosyal bilimi araştırmaları desteklenmeli ve geliştirilmelidir.

Strateji Raporu'nda Dolaylı Bir Yolla Dille Getirilse.de Önemli Bir Çok Eleştiri de Vardır

Strateji Raporu'nda depreme karşı ulusal çapta

yürütüleni çalışmalara ilişkin olarak kökten eleştiriler de bulunmaktadır. Bunlar, her ne denli çoğu üstü örtük, mahcup bir dille yapılmış olsa da, bu alandaki bazı önemli sorunların nedenlerini aydınlatmaya önemli katkılar sağlamaktadır.

Bu bağlamda,

-Sismik Ağ yetersizliklerinin yanında verilerin herkese açılması

-Afet İşleri Genel Müdürlüğü'nün yetişmiş eleman açısından yetersizliği

-Yerleşime uygun olmayan yerlerin yapılanmaya açılması

-Yapılaşmanın kamu tarafından denetlenmemiş

-Ek imar hakları verilmesi ve af yasaları çıkarılması

-Deprem tehlike ve mikrobölgeleme işlem ve standartlarının belirsizliği

-Yapı denetim Kararnamesi iptal edince çıkarılan 4708 sayılı yasada mesleki yetkinlik ölçütünün

kaldırılması;

-Belediye ve Valiliklerin ortak bir program ve kapsamlı işbölümünün olmayışı

-İmar Yasası deprem zararlarının azaltılması hedefini görmezden gelmektedir

-İmar Planları denetlenmemektedir

-Yapı stoku niteliksiz ve güvensizdir, çoğu kaçıktır

-Sorun iyi yetişmemiş mühendisler, değer ölçüleri tartışmalı yapımcılar ve yapı denetimi görmemdir

-Yurttaşların eğitiminde yanıtıcı olunmaktadır (adı verilmeden Prof Işı kara eleştiriliyor)

-Kanun gücünde kararnemelerle getirilen değişiklikleri iptal edilmesi karışıklık yaratmıştır (!)

-Çok sayıda kaçak yapıya ruhsat verilerek yasallaştırılmıştır

-Afet Yönetiminde onanın ve güçlendirme ilkeleri yer almamaktadır

-Barajların çoğunda ivme ölçer yoktur, olanlar da çalışmamaktadır

-Depremi zararlarını azaltmayı gözetilen bir yönetim sistemi yoktur

-Bu amaçla kullanılabilir kaynak oluşturma seçenekleri sınırlıdır

-Yapı Denetim: Yasası ilke KHK'nın gerisinde kalmıştır

-Bu alanda araştırma geliştirme özendirilmemektedir

-Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nun deprem araştırmalarına ayırdığı 5 milyon dolar

kullanılmamıştır;

gibi eleştiriler dile getirilmektedir.

Amacı Strateji Raporu Eksik Bir Metindir!

Bütün- bu üstünlüklerine karşın Ulusal! Strateji Raporu; yarım bir metindir.

Herşeyden önce, Rapor kendi içinde de belirtildiği gibi yalnızca deprem zararlarının azaltılmasına yönelik, risk yönetimine ilişkin depremden önce yapılması beklenen çalışmaları konu almaktadır kendisine, Kuşkusuz bu bir eksiklik değildir. Ancak, yaşanmış bir depremin bir çok yapısal ve insanî sorununun çözülememiş olduğu; sayısız insanın acı çekişi; sünriekte olan bir ülkede bunlara değinmeyi bile boşlayarak risk yönetimi stratejisi çizmenin ne denli sağlıklı: olabileceği, Rapor'un aşağıdaki satırlarda eleştirilecek olan eksik ve yanlışlarının nedenidir. 1999 Depremleri'nin yıkımlarının nasıl ve neden giderilemediği; o depremde kayıp vermiş, yıkımlara uğramış ve yoksulluk ve acılan sürmekte olan insanların dertlerinin nasıl çaresiz kaldığı önemli metinlerde; örneğin, Sayıştay Başkanlığının hazırladığı bir Raporda; örneğin, Türk Tabipler Birliği'nin bir Raporu'nda; örneğin TMMOB'nin hazırladığı bir Rapor'da alabildiğine irdelenirken, bu metinlere değinmeden hazırlanan bir Strateji Raporu da sonunda kaçınılmaz olarak böyle yarım, böyle insansız bir Strateji Raporu olacaktır. Gerçekten de, Rapor başından sonuna ekonomik alt yapı ve yapıların ve bunlarla ilişkili oldukları için insanların güvenliğini ele almakta; ancak, insanların depremle yitirdiklerini gidermenin yollarını araştırmamaktadır. By Raporda insan eksiktir ve bu nedenle de Rapor' yarım'dır.

Strateji Raporu'nda Strateji Yoktur!:

Rapor'un 1.1. Kapsam" bölümünde stratejinin tanımı yapılmaktadır. Bu tanımlama, "Ulusal Deprem Stratejisini bütüncül bir kapsama kavuşturabilmek için, depremi öncesi ve sonrasında, kısa ve uzun dönemlerde yerine getirilmesi gerekenlerin hepsinin ayrıntılı biçimde tanımlanması zorunludur, 'Ulusal Deprem Politikası'nın tamamını oluşturan bu kavramsal sistem aşağıda şematik olarak özetlenmektedir. Strateji ise, "önceliğin bu sistemin hangi kısımlarına, ya da ağırlıkların bu seçeneklerden hangilerine verileceği ile ilgili bir tercihler bütünüdür." anlatımıyla yapılmıştır. Ancak,, bu dar anlamı ile bile, yayınlanan Rapor'da strateji yoktur.

Evet, deprem öncesinde yerine getirilmesi gereken pek çok şey ayrıntılı olmayan bir biçimde sıralanmıştır Raporda. Fakat, bunların kısa ya da uzun dönem hedefler olarak ayrılması, ayrıntılarının verilmesi, .hele önceliğin bu sistemin hangi kısımlarına ve ağırlıkların bu seçeneklerden hangilerine verileceği, bu Rapor'da yoktur. Raporda zaten seçeneklerden sezildiği de

görülememektedir

Bir stratejide olması beklenenler, sorunların eksiksiz çözümlenmiş olması; çözümü seçeneklerinin eksiksiz değerlendirilmesi; olanakların dökümünün yapılması; bu çabaya 'katılabilecek bütün kurum, örgüt ve kişilerin irdelenmesi; bu konudaki alışkanlıkların ve kişisel ya da toplumsal düzeyde güç savaşlarının tartışılması; maddî olanakların ortaya dökülmesi; eksiklerin sıralanması - ve bunların giderilebilirliğimin değerlendirilmesi; belirlenen hedeflere götürececek yollar,, yapılacak işlerin önem ve önceliklerinin, bunları gerçekleştirebilecek güçlerin katılımı ve eşgüdümünün, örgütlenme-iletişim-eşgüdüm-denetim düzeninin» geri besleme ve tamamlama sürecimin» demokratik katılım yollarının, siyasal ve idari, yapıyla ilişkilerin, .yasal alt yapıdaki eksikliklerin ve bunların gideril meşindeki önceliklerin,, vb."inin değerlendirilip bir "olmazsa olmaz" öneri modelinin oluşturulmuş olmasıdır. Ne yazık ki, Rapor'da bunlar yoktur.

Rapor bu şekli ile arayanın pek çok şey bulabileceği; ancak, yapmaya kalkanların bugünkü karmaşadan başka bir yol göstericilik bulamayacağı bir metindir.

İki Rapordan destek alarak kamuoyunun, siyasal erkten tuttuğu yolu değiştirmesini, yurttaşların güvenliğini koruyucu bir programı uygulamasını, bir yanlış düzeltmesini istemesi; bunun için savaşım vermesi olanaksızdır. Bu yönü ile bu Rapor, bir başka kamu kuruluşunun, Sayıştay Başkanlığının Raporu'na kıyasla işlevsiz, kullanışsızdır.

Bu Rapor konuya ilgi duyanlara bildiklerini anımsatmakta; ancak, yol göstermemektedir.

Dahası, bu Rapor'la onu hazırlayan bilim insanlarından bazılarının (örneğin yetkin mühendislik ile ilgili düzenlemeler konusundaki) bireysel düşüncelerini öğrenebilmekteyiz; ancak, Konsey'in böylesi özgül konulardaki ayrıntılı bir çalışmasının sonunda ulaşabileceği değerlendirmeleri görememekteyiz.

UDK, Görevini Savsaklamıştır

UDK, Prof Barka'nın Vasiyetinin Gereğini Yerine Getirememiştir

Oysa, çekilen acılar ve geleceğe yönelik savsaklamalardan rahatsız ve sabırsız olan kamuoyu Konseye büyük bir umut bağlamıştı. Demokratik savaşım alanında yararlanabileceği, ışık alabileceği, bayrak yapabileceği bir metin bekliyordu Konseyden. Çünkü, şimdi, yitirmiş olmaktan daha büyük acı duyduğumuz Prof Barka'nın konuşmaları Kamuoyuna., şimdi yayınlanmış olandan bambaşka bir Rapor hazırlanmış olduğunu bildiriyordu.

Barka, ""Bu toplantılarda Nuray Aydınloğlu ve

Mustafa Erdik ile birlikte bu tehlikenin detaylarını ve İstanbul'daki riskin büyüklüğünü Milletvekillerine izah etmeye çalıştık. Bu işin ciddi bir iş olduğunu ve böyle bir deprem meydana geldiğinde de Türkiye ekonomisini ve Türkiye'nin önemli kayıplarını olacağını; ortaya koyduk, Hem ekonomi açısından, hem can kaybı açısından, Eksik olmaları ilgilendiler, ikinci bir toplantı önerdiler. Birincisini basma bildirerek yapmıştık. İkincisini pek medyaya haber vermedik., Vermek gerekmiyor ayrıca., İkinci toplantıya da benzer sayıda milletvekili katıldı. İkinci toplantıda ortaya çıkan iki tane önemli tartışma vardı. Bunların en önemlisi millet meclisinde bir komisyon kurulmasına karar verildi. Ordaki partilerin temsilcileri belirlendi ve eksik kalanlarında en kısa zamanda belirlenip bir araya gelinmesi kararlaştırıldı. Ancak, iki ay geçmesine, iki aydan fazla bir zaman geçmesine rağmen henüz bunu yapamadık. İşte yeni yıldan sonra ilk yapacağımız işlerden bir tanesi bu komisyonla toplanıp : ne gibi hukuksal düzenlemeler getirilebilir? belki İstanbul için bir yasa çıkartılabilir? kaynak nasıl bulunabilir? yeni fonlar nasıl oluşturulabilir?

Bu konuda özellikle Hayri Kozakçıoğlu'nun değerli fikirleri var. Kendileri İstanbul Valisi iken bu konuda değerli çalışmalar yapmış. Edindiği tecrübe ve Devletin de çeşitli kademelerinde bulunmasından bu konuya ışık tuttu. Tabii bunun yanısıra Rıdvan Budak da bu konuda, bu Komisyonun oluşmasında son derece yardıma oldu., Bu Komisyon eğer faaliyete geçerse iyi bir mesafe alacağımızı zannediyorum.

"Bunun yanısıra ikinci bir öneri de Ulusal Deprem Konseyi'nin yaptığı çalışmalannın kapsamının genişletilmesi ve bir yasa ile yaptırım göçü getirilmesi tartışıldı. Milletvekilleri özellikle bunu istiyor. Çünkü bu konuda danışacak veya çalışmaları yürütecek bilimsel ve mühendislik bilgilerine sahip iyi bir grubun olması isteniyor.. Çıkacak yasalarda bilgi desteği alacak inandırıcı iyi bir grubun olmasını istiyorlar. Otür bir fikir ortaya atıldı., O konuda da bilmiyorum ne kadar bir gelişme sağlanacak. Kendilerinin söyledikleri, o toplantılarda edindikleri görüşleri gruplarındaki arkadaşlarına yansıtacaklarına " ve onları da bilgilendireceklerini ifade ettiler. Kasım ve Aralık ayı, özellikle de Aralık ayı, bu bayram ve savaşın da devreye girmesi, arts ekonomik kriz,, Millet Meclisini ve Hükümeti epey oyaladı. Gündemi tekrar bu eski konuya döndürmek gerekli. Yani deprem sürekli gündemde kalsın; ancak, bunu derken ne bileyim herkesin morali bozulsun düşünmüyorum, ama tamamen unutulması da son derece yanlış. Özellikle, halkın unutulması bir derece de,, burda mesuliyetleri olan yürütücülerini bunu unutulması yanlış. O açıdan bu

deprem gündeminin yürütücü ler arasında bir an önce yakalanması önemli. O açıdan belki Ocak ayında yeniden bir araya gelme söz konusu olur.

"Deprem. Stratejisi Raporu" konusunda biz son derece mahcup durumdayız. Rapor bitmedi. Simidi Deprem Konseyinin şöyle bir problemi var :: Üye sayısının 20 olması dolayısıyla, bu 20 üyenin de uzman, uluslararası çalışmaları olması, kendi kişisel problemleri olması, hepsini bir araya koyduğumuzda son iki ayda bir araya gelemedik. Aslında,, bu iki ayda bir araya, bir kaç günlüğüne öyle her yerden uzak. bir yerde bir araya gelip Raporu bitirmek kararını almıştık. Fakat bir türlü o birkaç günü bir araya getiremedik. Üye sayısı çoğalınca iş bitirmek, te zorlaşıyor... Her üyenin olurlunu almak zaman kaybına sebep oluyor. Böyle bir problemi başından beri yaşıyoruz. Bu Strateji Raporu'nun gecikmesinin nedenlerinden! biri de, en önemli nedeni de bu. Ama bu yeni yılın. Ocak ayının ilk iki haftası içinde artık yapmamız gereken; artık ine bileyim benim şahsen söylemeye utandığım bu Raporun bir an önce bitirilip Bakanlar Kurulu'na veya Başbakanlığa veriliş bundan sonra da onun peşinde durmak» ordaki kısa ve uzun vade yapılacak işleri hem Bayındırlık Bakanlığı çerçevesinde hem de Başbakanlık çerçevesinde yaptırmak için elimizden geleni yapmak

Herkesin bir araya gelip bazı bölümlerini tekrar gözden geçirilip onayının alınması. Bu tür şeylerde yanlış anlaşılmalara olabilir. Bir kelimeyi yanlış kullandığınız takdirde Raporun tümünü etkileyebiliyor, O tür yanlışlar yapılmasını diye son bir kez daha detay olarak herkesin bulunduğu bir ortamda okuyalım: dedik,¹¹ diyordu.

DDK, özgür bilim insanlarından oluşmuş ve özerk bir danışına, kuruludur, Atanma, terfi, özlük hakları, vb konularda siyasi kadrolara ve karar vericilere organik bir bağımlılıklara yoktur ve kendilerini beyle bağımsız duyumsamaları için her türlü koşul hazırlanmış ve korunmuştur.

Öte yandan, konuyla ilgili hemen her bilimsel disiplinden hepsi yetkin ve saygın bilim insanları seçilmiştir bu Konseye. Bu Konseye seçilen hiç kimse için» yakışmaz eleştirisi duyulmamıştır toplumda. Konsey dışında kalan eş değerde başka bilim insanlarımız da vardır ve kuşkusuz aynı nitelikte bir ya da iki Konsey daha oluşturulabilirdi.. Ancak, çalışma pratiği açısından da üye sayısının uygun seçildiği açıktır.

Konsey üyelerinin Basına karşı ya da ikili görüşmelerde en çok dille getirdikleri sıkıntıları arasında, kuruluşlarından sonra siyasi ve bürokratik makamların kendilerine hiç danışmamaları,, arayıp sormamaları gelmekte idi. Ancak, Konseyin toplum

içinde, kamuoyu önündeki yeri bambaşka idi. Kimse, Konseyim toplumun gözünde önemsenmediğini, kamuoyunun kendilerine büyük umutlar başlamadığını söyleyemez. Nitekim, Konseyin,, vaat ettiği çalışmalarını artık tamamlaması' ve görüşlerin açıklaması konusunda kampanyalar açılmış ve bu kampanyalar geniş folr kamuoyu desteği görmüştür. Bu istekler Konseye de iletilmiştir. Kısacası, siyaset ve bürokrasi, Konseyi ne gözle görürse görsün; toplum, Konseye çok umut bağlamıştı.

Ması! bağlamasın ki, bir yandan, 1999 depremlerinin üzerinden 3 yıla yakın zaman geçmiş iken on binlerce insanın acıları sürmekte, yaraları sanılmamış, toplumun büyük özverilerle katlandığı kaynak transferleri ve büyük uluslararası yardımlarla bir araya getirilen maddi kaynakların ne okluğu bilinmez, katlanılmaz insani acılar sürmekle iken; bir yandan da, daha büyük bir yurttaş topluluğu artık kimsenin ya d siya m ad iği büyük bir deprem riski altında eli kolu bağlı ölümü ve acıyı bekler ve yapılması gerekenler konusunda hiç yol alınamaz iken; üstelik bunlar depremecefe dernekleri, yerel inisyatifler, meslek örgütleri, sivil toplum örgütleri basın, bazı siyasetçiler, bazı kamu görevlileri» erdemli bilim insanları ve yetmiyorsa Sayıştay Başkanlığı gibi en üst düzeyde kamu kuruluşları tarafından bütün açıklığı ile ortaya serilirken bir . gelişme olmuyor, karar vericiler kıpırdanamıyor ve kaynak paylaşma kavgasına girişiyorlarsa kimden umut beklenebilirdi. Artık, son sözü Ulusal Deprem Konseyi'nin söylemesi bekleniyor ve bu konuda sabırsızlanılıyordu.

Eu durumda bile sağduyulu insanlar Konseyi kollamak için soğukkanlılıklarını korumaya çabalyor ve "Ulusal Deprem Konseyi'nden bir açıklama yapılınca ve nasıl bir tavır alacakları açıklığa kavuşuncaya kadar bütün sağduyulu yurttaşlar Konseyi ve üyelerini her türlü yani iş değerlendirmeden, İncitmekten kaçınmalıdır. Çünkü onlar, bu alandaki bilim dünyamızın zenginliği, yüz akı insanlar; onlardan daha çok güvenebileceğimiz kimse yok., Deprem Ilorflan; hortumculuk hevesi Heri yok aralarında.. Böyle bir Konsey oluşturulabilmiş olması güzel bir rastlantı. Buna sahip çıkmak ve onların önünü açmak gerekli., Elbette, onların da» yüreklilikleri ile bunu hak etmesi/diyordu.

Konsey de bunu biliyordu. Konsey Başkanı'mn kendisi değil miydi, bu beklentiler kampanyalarla kendilerine iletilildiğinde fazla bir şey beklenmemesi gerektiğini' söyleyen.

Konsey önemli bir misyon üstlenmişti :

"üzerinde uslamamalar yapılan karmaşadan çıkmanın tek yolu var : Ulusal Deprem Konseyi'nin hazırladığı bilinen ""Ulusal Deprem Stratejisi Raporu'nu açıklaması. Bu konuda açılan Kampanya'nın etkisi altında Konsey 6 ay aradan sonra toplandı, Bazı üyeler, Raporu kısaltarak da olsa 15 Nisan'a kadar tamamlayıp açıklayacakları bilgisini yaydı. Bu arada, RaportJa umulanın bulunamayacağını ve düş kırıklığına uğranılmaması gerektiğini de eklemeyi ihmal etmediler. Öyle bir Rapor yayınlanırsa, Konsey'de yer alan ve bilimsel değerleri ve erdemleri konusunda herkesin hemfikir olduğu bu bilimi insanları hakkında gerçekten de düş kırıklığı: yaşanır. Konsey üyelerinin, içi boşaltılmış bir Raporu kamuoyuna açıklama hakları yok! Onların, deprem ve depreme hazırlık konusundaki görüş ve eleştirilerini gündelik görüşmelerden ve toplantılardaki konuşmalarından biliyoruz, çoğumuz,.. Bu düşüncelerini Raporlarına özgürce yansıtmıyorlarsa yapmaları gereken tek bir şey var : kendilerine neyin engel olduğunu ve gerçek düşüncelerini kamuoyuna açıklayıp Konse'den ayrılmak. Bu onları,, erdemler« ve bilimi kollamaları ile kalıcı talar. Yoksa, içi boşaltılmış bir Rapor'a atacakları imza o Rapor'u İstanbul'un uğrayacağı yıkım konusunda da, hortumlanacak milyar dolarlar konusunda da tartışılır kılar. Barka konuşmamış olsa idi, hazır olduğu bilinen Rapor konusunda ipuçları vermemiş olsa idi» işleri kolaydı;; şimdi ise zor. Barka'nın Vasiyeti var., "

Ancak, Konseyin yayınladığı "Ulusal Strateji"" Raporu bu beklentileri karşılayamamıştır. Konseyin kendi yaptığı dar kapsamlı strateji tanımının bile Raporda gerçekleştirilemediği görülmüştür. Kamuoyunun eli boş kalmıştır.

Rapor, Prof Barka'nın kamuoyuna aktardığı umutları» verdiği sözleri bile boşa çıkarmıştır; Bırakın, O'nun söz ve isteklerini bir vefa duygusu ile geliştirme; kamuoyuna iletilmiş olan- anlayışın da gerisinde kalmıştır.

Barka'nın Vasiyeti'ni yerine getirememiştir. Konsey., Şimdi, Barka'nın ölümü ile boşalan yerin önemini acı ile bir kez daha algılıyoruz,

UDK İstanbul'a Haksızlık Etmıştır

Ülkemizin büyük bölümü yıkıcı depremlerden etkilenebilecek konumdadır. Yakın dönemlerde depremi yaşamış olan bölgelerde bile yeniden yıkıcı bir deprem olmayacağı, kesin terimlerle, söylenemez. Ye elbette, yurdumuzun deprem: riski altındaki her yerinde aynı değerlerde yurttaşlarımız yaşıyor ve her birinin yaşadığı risk bir diğeri ile eşitir.

Ne varki,, ülkemizin ekonomik ve toplumsal yaşamı artık, yeniden yapılanmalarla, büyük iç göçlerle kent

bağımlı bir nitelik kazanmıştır. Artık, deprem riski altındaki kentlerde büyük nüfuslar yaşamaktadır. Bu kentlerdeki ekonomik ve toplumsal yaşamda ortaya çıkan en küçük bir sorun artık yurdun her yerini derinden etkilemektedir. Düzce'de çöken bir apartmanda artık yurdun değişik yerlerinden gelmiş öğrenci gençlerimizi yitiriyoruz. İzmit'te deprem hasarından ötürü çalışmaları duran bir fabrika yurdun her yerindeki bayileri ile, taşeronları ile geniş bir kesimi yoksulluk ve yoksunluğa sürükleyebilmektedir. İstanbul'da 70-80 bin kişi ölür, yüzbinlerce kişi yaralanır, İstanbul'da yoğunlaşan ekonomik alt yapı yıkıma uğrarsa bunun yaratacağı yıkım bütün yurdu sarsacaktır. Bu İzmir için de böyledir; Bursa için de. Beklenen İstanbul Depremi'nde yözmilyar dolara kadar öngörülen kayıplarla karşılaşıldığında- ülkede, varlıklarını yurtdışına aktarmış birkaç haram yiyicinin dışında kim yıkıma uğramaz ki bundan.

Bu yüzden, Ulusal Deprem Stratejsi'nin en önemli ve öncelikli bölümünü, İstanbul'un ve benzeri büyük kentlerin depreme hazırlanması konusu oluşturmak zorundadır. Bunun gereğince tartışılmadığı bir metne "Ulusal Strateji" demeye kimsenin hakkı yoktur,

Ulusal Deprem Konseyi'tin yayınladığı 97 sayfalı "Ulusal Strateji" metninin yalnızca 2,5 sayfası İstanbul'a ayrılmıştır?

Konsey, İstanbul'un önemini dilegetiren bir cümleden sonra bir dizi soyutlama ve terim sıralaması ile yetinmiştir. İstanbul'da bekleyen görevlerin nitelik ve boyutları apaçık ve bu sorunların karşısında Valilik ve Belediye'nin yetersizlik ve çaresizliği ortada iken, Konsey yasak savmak için sıraladıklarının yetki ve sorumluluğunun "bir protokol kapsamında Valilik ile birlikte çalışacak Büyükşehir Belediyesi'nde olmazsım salık vermektedir. Bütün sağduyulu insanlar İstanbul'un sorununun zeminden değil yapı kalitesizliğinden kaynaklandığını söylese de,, Konsey hâlâ ülke düzeyindeki genellemelerini İstanbul'a taşıyarak "zemin araştırmaları" çevresinde dönüp durmuş,

Konsey, İstanbul'u herhangi bir güncenin köşe yazarından, bir muhtardan, İstanbullu bir öğrenciden daha derinlemesine ele alamamış, yol gösterememiş, bir Strateji çizememiştir.

Konsey» İstanbul'u savsaklamış,, İstanbulluları düş kırıklığına uğratmıştır.

Konsey, Barka'yı yok saymıştır.

UDK Kendi Üyelerinin Gerisinde Kalmıştır

Buraya değin yapılmak durumunda kalınan saptama ve eleştirilerin Konseyin yayınladığı Rapor için geçerli olduğu vurgulanmalıdır., Yoksa» Konseyi kuran bilim insanlarının her birinin bu Rapor'dakinden daha ileri

görüşlü ve somut önerilerin sahibi olduğunu bütün kamuoyu biliyor.

Sayın Erdik başta olmak üzere,, Barka'nın, Âyd ınl ioğ)u'nu n, Görü r'u n, Şengör⁴ ü n,, vb .'ni n kamuoyuna yaptıkları açıklamalar; deprem senaryosu çalışmaları ya dia deprem riskini giderme model önerileri hep kamuoyuna mal! oldu., Oldu da, bunlar nasıl olur da Konseyin konuyu kavrayışına yansımaz. Konsey Raporu, NATO desteği ile sürdürüldüğümü söyleyip birinin 1,5, ötekinin de 2,5 yıl sonra biteceğini muştuladı; varlığından yalnızca katılan bazı Konsey üyelerinin haberli olduğM anlaşılını,, yaran "kendimden menkul" çalışmalara heyecanla değiniyor; ama, kendi üyelerinin katılıp tamamladığı ve kamuoyuna mal ettiği İzmir ile, İstanbul ile, vb ilgili, çalışmaları yok sayabiliyor,

Konseyini yayınladığı ve "Strateji Raporu" adını verdiği metin, bir' çok iyesinin kamuoyuna mal olmuş ürünleri ve görüşlerinin gerisinde kalmıştır.

Ulusal Depremi Stratejisi Raporu Sakımsız Bir Metin Olmuştur

Rapor» açıkçası güçten, güçlüden çekinmiş; tartışmalı konulara girmekten kaçınmıştır. Raporda adı verilmesine de Prof Eşkara ile, Prof Ercan ile polemiklere yönelmekten uzak durulmamış ise de; Konsey Raporu'nda değinilmekten ısrarla kaçınılan Sayıştay Raporu'nun açıkça yaptığı şekilde depremi öncesi ve sonrasına ilişkin çalışmaların yanlışlık ve sefaletine ilişkin açık eleştirilerden bütünü ile kaçınılmıştır.

Konsey Raporu'nda depreme hazırlık için yurtdışından gelebilecek (geleceği muştusu verilmiş olan 500 milyon dolarlık Dünya Bankası kaynağı anımsansın) kaynakların kimlerce, nerelerde ve nasıl kullanılması gerektiği konusuna hiç değinilmemektedir. Kamuoyunda alabildiğine yürütülen kaynak paylaşma kavgası bu alanda meler olabileceğine kanıtlanmamış mı? Her türlü bilimsel araştırmayı, bilgi toplamayı, bilgi dağıtmayı ve özellikle de kaynak kullanmayı tek elde toplamaya çalışan MHP ve Bayındırlık ve İskan Bakanlığı girişimi konusunda ela Srateji Raporu'nda, açık, bir görüş yok.

Konsey Raporu'nun kavgacı olmasının! bekleyen yoktu; ama, siyasal yapılanmaya karşı böylesine çekingen^ olunması için ine neden vardı?

Konseyim bütün üyelerini, aileleri ile birlikte depremi riski altındaki tir kentte, örneğin İstanbul'da oturmaya mı zorlamak gerekiyordu ki, yurttaşlarımız haklı kaygı ve korkularına - sahip çıksınlar; 20 kişi bir araya gelemiyoruz diyemesi nier, da ha yürekli değerlendirmeler yapabilsinler, risk önceliklerini ve somut stratejik tercihlerini daha ciddiye alsınlar.?

Kısacası Konsey, kurumsal olarak baz» üyelerinin

baskı: görme ya da ilişki bozulması gibi olası kaygılarının üstesinden gelememiş ve başka bazı üyelerinin gerisinde kalmış; kamuoyunun beklentilerini yerine getirememiştir. Konsey, cesaretsiz davranmış ve bir "Strateji Raporu" oluşturamamıştır.

Hazırlanan,, Rapor*un yeğlediği dille, bir "wish listtir.

Yazık oldu.. Konseye duyulan güvene ve olumlu bir metin bekleyerek geçirilen bunca süreye, yazık oldu.

Ulusal Deprem Stratejisi Oluşturmak Bir Kamu Görevidir

Bütününe yakını deprem tehlikesi altında,, en büyük kentleri deprem riski altında, İstanbul'u Bursa'ı İzmirli güncel ve çok büyük riskler altında,, toplumsal yaşamı, ekonomisinin en önemli kuruluşları,, büyük alt yapıları tehdit altında olan bir ülkede depreme karşı çok kapsamlı çalışmalar yapılmasının zorunluluğunu kimse tartışamaz, Yapılacak çalışmalarda, ülkenin kıt kaynaklarının en uygun zaman ve yerde kullanılması gerektiği ve bunun önemi de açık.. Helle, her türlü yolsuzluğun kanıksandığı!, en büyük hırsızların en itibarlıları olarak ortada dolaştığı, karar verici konumunda yer alabildiği bu ülkede yapılacak işler ve kaynak kullanımının kamuoyunun önünde ayrıntılı bir denetim altında ve elbette ayrıntılı plan ve programlarla yapılmasının zorunluluğunu da kimse yadsıyamıyor. Bunun önemini, 1.999 depremlerinden sonra büyük boyutlu kaynaklar talan edilirken onbinlerce yurttaşlarımızın izin acısına çare bulunamayışı gerçeği de bize sürekli anımsatıyor.

Bu durumda,, ulusal çapta bir deprem stratejimizin olması, sorunlarımızın açıklanması, kaynaklarımızın ve güçlerimizin dökümünün yapılması, önceliklerin belirlenmesi ve seçeneklerin ayıklanması; yani, bir "Ulusal Deprem Stratejimizin olması yaşamsal bir zorunluluk.,

Peki, bu stratejiyi kimi hazırlayabilir? Bayındırlık Bakanlığı mı? Sir belediye başkanlığı mı? Siyasal kadrolar mı? Bir üniversite, bir ana bilim dalı mı? Yoksa, saygın tek bir bilim insanı mı? Bir meslek örgütü de, bir "Deprem: Strateji Raporu"¹¹ hazırlayamaz mı?

Strateji raporu niteliği taşıyan bir metni her akil insan hazırlayabilir. Böyle bir metni her sivil! toplum örgütü,, her meslek örgütü hazırlayabilir. Böylesi metinler, neden gerektiği kadar geniş kapsamlı» gereğince iyi hazırlanmış olamasın ki. -Bir "Ulusal Stratejinin bütün gereklerinin bu yolla hazırlanacak bir metnin içinde olmaması için bir neden yok., Yeter ki» açık sözlü, erdemli, her türlü çıkar kaygısından bağımsız kişi ve kurumlarca hazırlansın. Yeter ki, türn: yurttaşların, ülkenin tüm varlıklarının koruyucusu olmaya yönelik bir özenle tasarlanıp hazırlanmış olsun.

Birbirine benzer ya da benzemez çok sayıda strateji! metni hazırlanabilir de, bunun "Ulusal" olabilmesi; yani, ülkedeki bütün kurum ve kuruluşların benimseyeceği ve izleyicisi olacağı bir strateji olabilmesi için de, her kesin güveneceği ve saygı duyacağı bir yetkenin imzasını taşıması da zorunlu. Öyle olmalı ki, bir kuruluş bu stratejiye aykırı bir iş yapmaya kalktığında yaygın bir kamuoyu kesimi,, bu raporu kaynak göstererek buna karşı çıkabilsin. Öyle olmalı ki» bu strateji gereği olan bir yasal düzenlemenin yasa koyucular tarafından savsaklanması ya da çarpıtılmasına karşı geniş bir kamuoyu kesimi yine bu metni sahiplenerek karşı çıkabilsin. Bu metni sahiplenilebilirse, kapı arkalarında kayıçkı kavgaları; kerameti kendinden menkul imam profesörlerin kendi disiplinleri dışındaki* müritlikleri; kent taşıma önerileri,, teknoloji pazarlama çabaları, depreme hazırlığın ticarileştirilmesi,, vb çirkinlikler; ve benzer sapmalar öne çıkamayacak, bu eğilimlerle kolayca başedilebilecek, bu işlere ayrılan kaynakların yağma ve talanına karşı güçlü bir direniş oluşabilecektir.

Yani, deprem ile başetme çalışmalarına ilişkin bir "Ulusal Strateji"¹¹ oluşturulabilmesi, herkesçe benimsenebilir, yaygın biçimde izlenebilir ve yol gösterir olabilmesi için bir kamu görevi olarak algılanmak zorundadır.. Kamu: yetkesi dışında hazırlanacak bütün metinler Öneri niteliğini aşamaz,

Depreme karşı savaşım özelleştirilemez, savsaklanamaz bir KAMU GÖREVIDİR.

Kamuoyu Katılmadan, Ulusal Deprem Stratejisinin Oluşturamayacağı Anlaşılmıştır

Bu nedenle de, Ulusal Deprem Konseyi en üst düzeydeki kamu otoritesine danışmanlık etmesi için kurulmuş bağımsız», özerk ve nitelikli bir kurul olarak bu kamu görevini yerine getirebileceği umudunu taşımıştır,, yurttaşlara.

Ancak,, geçen zaman içinde Konseyin dışavurduğu ketumluk, kamuoyuna uzak duruş ve ağırkanlılık sonuç konusunda kaygılara neden olmuştu. Şimdi ise,, yayınlanan "Ulusal Strateji"¹¹ Raporu bu kaygıları haklı çıkarmış, düş kırıklığı¹ yaratmıştır, Bunun başta gelen nedeni ise Konseyin Ulusal nitelikte bir metni hazırlarken ulusal,, kamuoyu ile gereken iletişimden kaçınmış olmasıdır. Bu gereklilik, hiç kuşkusuz her yurttaşla konuşmak, anlamına gelmez. Ancak,, kamuoyunun hassasiyetlerini yok saymak; ülkenin yerleşik karar ve uygulama zaafalarını» denetim düzensizliklerini, siyasal yapılarındaki ve bürokrasideki yerleşik olumsuz alışkanlıkları, yağma ve talanın yaygınlığını göz ardı etmekle, kamuoyunun bilinç düzeyi ve duyarlılıkları da göz ardı edilmiştir..

Ne yazık ki, Türkiye kamuoyu depremle savaş konusunda Konsey'in yayınladığı "Ulusal Strateji"

Raporu'ndan çok daha duru ve yapıcı bir bilinç ve anlayış düzeyindedir. Hayıflanma, kamuoyunun düzeyinden ötürü değil, Konseyin kamuoyunun gerisinde kalışından ötürüdür,

Hangi Konsey üyesi, yayınlanan rapordaki saptama ve önerilerin özgün, çok yapıcı, hızla sonuç alma yönünde ışık tutucu olduğunu söyleyebilir. Rapordaki hemen her görüş ve öneri kamuoyunda zaten aşılmıştır.

Konsey, kamuoyunu: yok sayarak büyük bir fırsatın kaçırılmasına neden olmuştur. Kendine bağlanan umutları boşa çıkarmış; zaman yitirilmesine neden olmuştur»

Yeni Bir Örgütlenme Neden Gereklidir?

Şimdi, gerçekten bir "Ulusal Depremle Savaş Stratejisi" oluşturulması görevi ortada kalmıştır. Böyle bir stratejinin oluşturulmasında kamuoyu ile alış verişin önemi ise iyice ortaya çıkmıştır.

• Böyle bir stratejinin düşünülmesi, çatılması ve sözcüklere dökülmesi ivedilik kazanmış bir görevdir, artık,

Konsey de,, bundan sonraki çalışma süreci içinde buna katkıda bulunabilir. Ancak, anlaşılmıştır ki, Ulusal Deprem Konseyi bu görevi sonuçlandırabilecek yeterlilikte değildir. Dilerseniz yeniden toplanabilsin..,

İçerisinde konuyu önemseyen bütün sivil toplum kuruluşları yaygın bir çalışma kampanyası ile önerilerini geliştirmeli, kamuoyuna aktarmalı ve giderek sıkı bir biçimde örgütlenerek bir "Ulusal Deprem Stratejisi" oluşumuna katılmalıdır»

Bu görev» zayıf, kararsız ve dağınık siyasal mekanizmadan beklenemez. Bu görev,, yetersiz ve kötü örgütlenmiş bürokrasiden beklenemez. Bu görev, 1999 depremlerinden; sonra üstüne düşeni kurumsal olarak yapamamış olan akademik kuruluşlardan da beklenemez.

Öyle-ise, bu görev halk ve bilim adına bağımsız ve öncü niteliğini koruyabilmiş sivil toplum ve meslek örgütlerinin omuzlarına yüklenmiştir.

Artık, kimseden medet ummadan; ama; yurdunu seven, bilim ve toplum anlayışı gelişmiş,, erdemli bütün bilim ve meslek insanları, bütün aydınlar ve bütün yurttaşların kalkışını seferber ederek bir şeyler yapmanın zamanı gelmiştir,

Gerçek Bir UDS, Bir Seferberliği Hedeflemek ve Tanımlamalıdır

Gerçek bir Ulusal Deprem Statejist, tehlikenin büyüklüğünü ve güncelliğini, ivedilikle alınması gereken önlemlerin boyutunu da göz önüne alarak tam anlamı ile bir toplumsal seferberliği hedeflemelidir. Böyle bir çaba ancak tüm kamu kurumları, tüm akademik kuruluşları, tüm kamuoyunun desteğini

olarak; tümünün olanaklarını kullanarak; ve tümünün çabalarını birleştirerek başarıya ulaşabilir. Ancak, bu düzeydeki bir başarı ile onbinlerce insanın yaşamı, yözbınlercesininin sağlığı ve milyonlarca insanın da esenliği korunabilir. Bu ise tam anlamıyla bir toplumsal seferberliktir. Gerçek bir Ulusal Depremi Stratejisi bu seferberliği hedeflemen ve bunu tanımlamalıdır.

Yapılması gerekenlere, yapacak olanlara ve ilgili herkesin bundan hakça yararlanacağına güven duyulmadan kimse bu seferberliğe bütün gücü ve olanaklarıyla (katkıda bulunmaz, Bu sağlanamazsa yapılanlar bir yasak savmayı aşamaz.

Ancak, seferberlik boyutunda örgütlenmiş bir çaba çerçevesinde uygulayıcılar yeterince denetlenebilir» soygun ve talana izin verilmez.

Ancak, herkesin katkısını bir araya getirecek seferberlik ölçeğinde bir çaba ile depremden korku değil, onunla başatmenin olanaklı olduğuna duyulan güven yaygınlaşabilir.

Bu çaba, deprem yıkımlarına karşı toplumsal savaş kimi etkileyeceği öngörülemeyecek olan ölüm ve yıkıntı inlemek için verilecektir. Bu nedenle, bu ülkede yaşayan herkesi yakından ilgilendirmektedir. Başka her şeyden önemli ve önceliklidir. Bu nedenle, her türden kaynak bu çabaya harcanmaya değer. Bu yüzden de,, deprem yıkımına karşı savaşım bir seferberlik konusudur. İy anlatılırsa, buna hiç kimse karşı çıkamaz.

Böyle bir seferberlik an layışı pay lası lıdııı nda, yuttaşlarının can ve mal güvenliğini sağlayacak işleri tamamlamadan hiç bir Büyükşehir Belediyesi kaldırmı yenilemeye trilyonlar harcamaya cesaret edemez; hiç bir mühendisin ya da müteahhitin küçük çıkarlar uğruna güvenlikten ödün vermelerine ya da görevlerini savsaklamalarına göz yumulamaz; hiç bir meclis imar atfı çıkaramaz, hiç kimse, kıt kaynakların sınanmamış ithal teknolojilerin alımı için tüketilmesine ya da Fuarlarla ölüm ticareti yapılmasına yeltenemez; vb.

Seferberlik bir otorite gerektirir. Bu otorite ille de oligarşik olmak zorunda değildir; kamuoyu desteğini almış böyle bir seferberlik kamuoyunun ağır denetim ve gözetimi ile bu otoriteyi, hem de tam demokratik bir biçimde yaşama geçirir.

Seferberlikle bütün dikkatler hedefe yöneltilir, Depreme karşı savaş sıradan, herhangi başka işlerle eş düzeyde ya da sıra ile yapılacak işlerden biri imiş gibi ele alınmaz.

Depreme karşı savaş, toplumsal bir seferberlikle kazanılabilir.

UDS İle Hedeflenecek Seferberlik, UDS'nin Dediği Gibi Siyaset Dışı ve Üstü Olmalıdır;

Ancak, Bu Nedenleri Açıkça Söylenmeden Kamuoyuna Mal Edilemez

Deprem Konseyi çok haklı ve açık biçimde "Deprem ve afetler konusunda oluşturulacak yapılanma siyaset üstünde tutulmalı" demektedir. Kuşkusuz, açıklıkla üstünde durulmamış da olsa Konseyi bunu söylemek zorunda bırakan nedenler vardır.

Bunun en tipik örneği yakın zamanda Meclis'e verilen yeni bir yasa ile kurulmak istenen yapılanmadır. "Bilindiği gibi 2 MHP milletvekilinin 12 Mart günü yaptıkları bir basın toplantısı ile yeni bir yasa tasarısı kamuoyuna tanıtılıp Mecliste verildi. Neydi tasarıda tasarlanan? Yeni bir "Jeolojik Bilimler ve Deprem Bilgi Merkezi" kurulacak; Bu Merkez Başbakanlığa bağlı olacak (Tübitak gibi MHP lideri Bahçelîye, elbette); buna şimdiki Kandilli Rasathanesi, TÜBİTAK Marmara Araştırma Merkezi'nin ilgili birimi (hani şu dışarıdan alınan destekle Marmara'da ilk kez gemiler dolaştırıp ayrıntılı araştırmalar yapan ve Prof Dr Naci Görür'ün yönettiği "Yer, Deniz ve Atmosferik Bilimler Çalışma Grubu-YDABÇG) ve Bayındırlık Bakanlığı Afet İşleri Genel Müdürlüğü içindeki Deprem Araştırma Daire Başkanlığı (eski Depremi Araştırma Enstitüsü) katılacak; Şimdiki Ulusal Deprem Konseyi, kurumlardan (?) katılacak üyelerle genişletilip bu Merkezi yönlendirecek; 4 yıl sonra seçimi yapılan kadar merkezi Prof İşıkara yönetecek; Bu Merkez ülkemizde depremi araştırmalarını- yönlendirecek, projeleri destekleyecek, sonuçlarının sahibi olacak, vb.

İşte bu tasarı açıklandığı gün ilk tepkiyi Prof Görür'den aldı. Prof Görür, tasarının açıklandığı günlerin öncesinde konu ile ilgili dolaysız bilgiye sahip olmalarına karşın Ankara'dan kimsenin kendilerini arayıp bilgi almayışından ve ilgisizlikten sert: biçimde yakından demeçler veriyordu, zaten, İstanbul'un artık tartışmasız olarak kabul edilen deprem riskine karşı hiç bir ciddi hazırlık yapılmayışından rahatsızlığını dile getiren Prof Görür'ün bu çıkışları konuya ilgi gösterilmesi yerine bilimsel araştırmaların bu tasarı ile kurulacak olan bürokrasi içinde dizginlenmesi yönündeki girişimle yanıt buldu. Yine kamuoyunda dülenmese de, Ulusal Deprem Konseyi üyesi'nin de bu tasarıya tepki gösterdikleri, ilgili makamları gereken şekilde uyardıkları ve tasarının dondurulması yönünde başarı sağladıklarını sandıkları da biliniyor. İkili görüşmelerde ve paneHerdeki açıklamalarından bu bilgi alınıyordu.

Ancak, arada ne oldu ise ancak 3 hafta sonra bambaşka bir tartışma ile konu kızıştırıldı ve yeniden gündeme getirildi. Bu kez, Prof İşıkara tasarımı kıyasıya eleştirdi; kurumunu ve

Üniversitesinin bağımsızlığını savundu; kendisine yakıştırılan görevi de büyük bir özveri ile (l) reddettiğini kamuoyuna duyurdu. Geçen günlerde neler olmuştu, tasarı geri alınmamış mı idi, Prof S İşıkara ilk gündün beri gıyabında yakıştırılan görevden habersiz ve isteksiz mi? İ, yoksa sonradan mı bazı düşüncelere sahip oldu, bilinmez. Ne varla, İşıkara'nın çıkışının MHP bürokrasisine inisyatif kazandırdığı; karşı saldırıya geçebildikleri, tasHağı İşıkara'nın eleştirisi sayesinde daha açık biçimde savunabildikleri ve bu alanda İstanbul Valiliği'nin desteğini de elde edebildikleri gözler önünde.

By tartışmanın» olması gereken yerde yürütülmedi© ve asıl sorunun gizlenmesine yaradığı için • gerçek sorunun öne çıkanhp by saptırmanın zayıfl'atılmasında hepimize önemli bir görev düşüyor,.. Böyle yaklaşıldığında sık dikkati çeken. Deprem konusundaki abuk sabuk konuşkanlıklara kimsenin bir şey demediği; ancak, bilimsel bilginin rahatsızlık yarattığı., Bilimsel bilgi bize açıkça gösteriyor ki, İstanbul büyük bir deprem riski altında;: bu risk gerçekleşirse İstanbul'daki yıkını ve kayıpların yanında ilke ekonomisi de yıkıma uğrayacak; yapılan hazırlıklar yıkım ve kayıpların azaltılmasına yönelik değil,, kurtarma ve acil müdahaleye büyük kaynaklar harcanılıyor; ancak» yıkıma neden olacak kalitesiz yapı stokunun iyileştirilmesi yolu ile deprem tehlikesinin küçültülmesi yönünde henüz hiçbirşey yapılmadı. Ama,,, beğenilmeyen açıklamalar, yayınlanan raporlar,, meslek ve sivil toplum örgütlerinin yarattığı kamuoyu baskısı,, Ulusal Deprem Konseyi'nin sessiz baskısı artık İstanbul'un depreme hazırlanması için önemli maddi kaynakların seferber edilmesinden başka bir yol olmadığını gözler önüne serdi., Para kokusu alındı! Bunu ilk alanlar, vaiz Profesörler oldu, Bu pastadan pay alabilmek için Platformlar kurup yeni yapılanma projeleri hazırlayanlar mı istersiniz; Başkanlığından atıldıkları meslek odasının yerine dernek kurup, basındaki köşe yazarlarına ve TV sunucularına yağlar çekip sözde toplumsal kampanyalar düzenleyenler mi? Çok unvanlı, başdanışman profesörler de yeni yapılanmalar ve güçlendirilecek yapılar için amortisör pazarlamaktan başka bir şey yapmaz oldu. Yerel yönetimler, geçmişte gerçekten sivil toplum'örgütü iken kısır döngüden çıkışı bunda gören bazı sivil toplum örgütleri, kamu yönetimindeki bazı bürokratlar hep yap» stokunun iyileştirilmesini hedefleyen projeler önerip kaynak kullanma hevesine düştü.

İşte ipin burada ve bundan koptuğunu da, Prof İşıkara'nın çıkışını eleştiren sayın Bayındırlık ve İskan

Bakanı açıkça ortaya koydu : "O kaynağı ona kullandırmam; bunu ancak Bakanlığım kullanır". Hangi kaynağı? Yoksa, Hükümet sağduyu gösterip İstanbul halkının canı ve malının korunması için kullanılacak bir kaynak mı ayırdı? Yoksa, zorunlu deprem sigortasında toplanan fonlar bu sigortanın risklerinin de azaltılması anlamına gelecek böyle projelere mi yöneltiliyor? Yoksa» Deprem Vergileri ile toplanan trilyonların nereye gittiği bulundu -da bu işte mi kullanılması kararlaştırıldı? Hayır,, hayal kurmaya gerek yok: İstanbulluyu düşünenin Hükümet olamayacağını artık anlamalı idik; bizi düşünen Dünya Bankası! i milyar dolarlık bir kaynağın bu işe yöneltebileceğini ilk duyan Mesut Yılmaz,- her zamanki gibi rol! çalıp İstanbul'la temaslarının arasında (?) kamuoyuna bunu muştaladı. Daha sonra da, İster istemez Ba(ş)kan Derviş işini gücünü bırakıp İstanbul'a gelmek ve bu kaynağın 500 milyon dolar ve ancak geçerli projeler olursa kullanılacak bir olanak olduğunu kamuoyuna açıklamak zorunda kaldı«

Sakın,, sayın Mesul Yılmaz'a bu olası kaynağı haber verip öne çıkmasını sağlayan, partisinin Merkez Yönetimi Kurulu toplantısına katılıp deprem brifingi veren Prof Işıkara olmasın; ve MHP kanadı ela bu konuda by denil geride kalıp "kaynağı kaptırma" tehlikesi ile karşı karşıya kalışından ötürü öfkelenmiş olmasın! Öyle olmasa, sayın Başbakan, Işıkara ile Bayındırlık Bakan« arasındaki karpışmada hakemlik görevini, yine Bayındırlık Bakanına vermek zorunda kalır mı idi?

Üniversite'nin misyonu ise, hiç de Tasan'nm umurunda gibi görünmüyor. Evet, tasarıya göre kurulacak yeni bürokratik yapıya bir Üniversite'nin bir Enstitüsü de aktarılıyor; ama, bunun yanında Tübitaktan ve Bayındırlık Bakanlığından da birer parça' da kopanıp bu Kuruma ekleniyor; üstelik, Ulusal Deprem Konseyi de içine sokulacak bürokratlarla yapısı bozulup işlevinden uzaklaştırılıyor.

Tasanı kurulacak kurumla,, bilimsel araştırma fonlarını; bilim insanlarını; ve bilimsel açıklamaları denetim atfına almaya çalışıyor, Bu kurum kurulacak olursa, hiç kimse kuşku duymasın bu alanda çalışan bilim: insanlarının pek çoğunu kullandıracağı kaynak ite kuzuya çevirir. Bugün sert eleştiri yapan bazı hocalarımızın da o zaman ne denli tatlı dilli ve derin bilimsel soyutlamalarla uğraştığına tanık oluruz. Kişisel kanımca,, o zaman bite gerçeğin peşinde koşup kuzulaşmayacak olan az sayıdaki bilim insanının çoğu, bugünkü Ulusal Depremi Konseyi üyeleri arasından çıkacak., Bu erdemleri yüzünden küstürölüp» soğutulup, bıkkımlaşılıp, suskunlaştırıldılar. Biraz daha yörekli davranıp düşündüklerini,,

yazdıklarını bir Rapor ile ve zamanında kamuoyuna susnamadıkları için de bu durumu biraz da hak ettiler., Bu günkü karmaşa ve yanlış yönde yürütülen tartışmanın gerçekleri gizlemesinde onların kibar suskunluğunun da önemli bir payı var."

Konsey, bu konuya değinmiyor; ancak, bir çok benzer gelişmede olduğu gibi siyasal çıkarlar ya da siyasetçilerin bireysel çıkarlarının depremle savaşta en önemli tehlikelerden olduğunun da farkında.,

İşte bu nedenle, depremle savaş seferberliği siyaset üstü ve dışında örgütlenmelidir. Toplumsal bir dayanışma ve paylaşma bilinci sağlanabilir ve yaygınlaştırılabilir ise bütün siyasetçiler bunun destekçisi olmak zorunda hissedecek kendilerini. 1999 depremleri sonrasındaki yardım kampanyalarında bütün siyasal kadrolar öne geçmek için çabaladıysa da bunu başaramayıp kenarda durmak zorunda kalmadılar mı?

UDS'nin Özü, Gelen Depremlere Karşı Önceliklerin Belirlenmesidir

Bir Ulusal Deprem Stratejisi dağınık, zamana karşı gevşek ve görünüşe önem veren programlara esas olamaz. Bunu önlemek için her şeyin başında önceliklerin doğru ve kabul edilebilir biçimde saptanması gerekir.

Öncelikler, herşeyden önce insanı mı, malı mı, ekonomiyi mi kollamayı seçtiğinizi! belirtmeli.

Elinizdeki kaynakla önce ne zaman kullanılacağı belli olmayan Bolu Dağı Viyadüğünü onarabilirsiniz; ya da en büyük risklerin kaç kişinin canının yitirilmesine neden olacak İstanbul'daki viyadüklerden birinden geçirebilirsiniz.

Kaynağınızı kullanmakta insanların müSksüz mü, milk sahibi 'mi olduğunu ayırt ermeden, güvenli konutlarda yaşamalarını sağlamaya yönelik projelere harcayabileceğiniz gibi,, mal sahiplerini krediJendirmeye de öncelik verebilirsiniz.

Önceliğinizi deprem- sonrasında mallarını yitirenlere sigorta sağlamaya yönelik olarak saptayabileceğiniz gibi, en yakınlarını ve işlerini yitirenlerin sağaltılmasına, yaşamlarını sürdürebilmelerini sağlayacak önlemleri alacak bir sosyal devlet görevini yerine getirebilmek için fonlar da oluşturabilirsiniz.,

Önlemlerinizi bütün yurt çapında da alabilir, bu arada belediyesi partinizce yönetilen düşük riskli beldelere öncelik verebileceğiniz gibi!; riskleri iyice tanımlanmış, on binlerce insanınızı yitirmeniz beklenen yörelere acil müdahaleyi yeğleyebilirsiniz.

Kişisel girişimlere kredi sağlamakla yetinebilir; ya da, semtlerdeki yurttaş girişimlerinin öncülüğünde bölgesel yenileme projelerini destekleyebilirsiniz.

NATO' destekli uzun süreli projelerle bilim

insanlarınızı oyalayıp yapı güçlendirme uygulamalarında neyin nasıl yapılması gerektiği' kotlusunda zaman geçirmek ya da meslek odalarımızın ülkeniz pratiği içinde yoğrulmuş üyelerinin ve bilini insanların yardımıyla hızla ve uygulanabilir kurallar belirlemesini desteklemek arasında da tercihler yapabilirsiniz.

Daha bir dizi tercih sizi bekliyor.

Bu tercihler -yapılıp öncelikler belirlenerek bir "Ulusal Strateji"¹¹ oluşturulabilir.

Bu tercihleri yapıp açıkça, sıralamayan bir metin ile Ulusal Strateji oluşturulamaz.

Yeni Yasal! Düzenlemeler Neden Gerekli ve Hazırlanan Yasalar Neden Sakattır?

• Yukarıda değinilen ve benzeri tercihler yapıldığında yasal altyapının bunu desteklemek bir yaoa, engel oluşturduğu hemen kendini gösteriyor. İmar, Afet, Kat Mülkiyeti, vb bir çok yasal düzenleme uygun uygulamaları engelliyor.

Strateji belli olduğunda hızla bir dizi yasal değişiklik daha yapılması gerekecek.

Bugünlerde, Afet ve İmar Yasaları başta olmak üzere bazı yasalarda değişiklik çalışmaları yapılıyor. Bu yasalarda tasarlanan değişikliklerde yine insanlar, aileler, hasta ve yaralılar, çocuklar ve yaşlılara verilecek önceliği değil, mülklere ve yapılara yönelik düzenlemeler ağırlık taşıyor.

TMMOB'ne bağlı Odalarımızın bu yasa tasaklarına yönelik önemli eleştirileri var.

Kısa bir süre sonra, gerçek bir Ulusal Depremi Stratejisi oluşturulduğunda bunların yeniden ve kökten elden geçirilmesi zorunlu olacak.

Bu tasakların hazırlanışında Ulusal Deprem Konseyi'nin görüşünün alınmamış olması da çok çarpıcı.

İstanbul'un Selen Depreme Karşı Hazırlanması Yeni Bir Yağma ve Rant Paylaşımına Konu Olmamalıdır

İstanbul'un yaklaşan depreme hazırlanması ve olası depremi zararlarının azaltılması için yapılması zorunlu ve ivedi olan uygulamalar konusu erdemli bilim insanların zorlaması ile 'yavaş yavaş gündeme yerleşti. Artık, büyük kaynaklar harcanarak önemli işler yapılması gerektiği görüşü' herkesçe paylaşılıyor.

Elbette, bu ortamda para kokusu da alındı.

1 milyar dolar mı olur, 500 milyon dolar mı bilinmez ama talan ve yağmaya alışanlar ellerini oluşturmaya başladı. Kıysından da olsa bundan pay almayı: umanlar ortalıkta dolaşiyor. Projeler birbirini kovalıyor. Ne parlak fikirler cirit atıyor ortada. Olmayan tek şey halkın sağlık ve güvenliği için harcanması! mukadder paranın

güvenliğinin nasıl sağlanacağı. Bugüne değin hiç yana gelmeyenler birlikte toplantılar düzenleyip kamuoyu oluşturmaya, adlarını taze ve sıcak tutmaya çalışıyorlar, Hiç ilgisi olmayanlar "Deprem Profesörü" unvanı ile anılıyor. Halta öyle seviyorlar ki. Her gördükleri kameraya yapı amortisörü anlatıyorlar. Deprem Fuarlarından ikincisi de hazırlanıyor. Satacak şeyi olanlar alıcı kamu görevlileri ile buluşturulmaya hazırlanıyor.

Hayır!

İstanbul'un gelen depreme karşı hazırlanması yeni bir yağma ve rant paylaşımına konu olmamalıdır. Buna alışkın ve teşne olanların ellerini bu pazardan çekmeleri beklenemez. Ancak, yurtsever, insanını seven, erdemli her kesin bu olasılığa karşı uyanık, tepkici ve örgütlü olması gerekir.

Kalıcı konutlarda, depremi bölgelerinin alt yapı yenilenmesinde, toplanan yardımların harcanmasında yaşananların İstanbul'da daha büyük ölçekte yenilenmesine fırsat verilmemelidir.

UDS'nde Belirlenen Önceliklere Söre Yeni Örgütler Kurulmalıdır

Deprem ile savaşta, bir yandan deprem zararlarını gidermek ve bir yandan da azaltmak üzere yapılması gerekenler konuşumda umut bağlanacak,, görev yüklenecek bir çok kamu kuruluşu ya da sivil toplum, örgütüne ve akademik zenginliğe sahibiz.

Bilimsel araştırmalar açısından dünyada önde bir konumdayız., Araştırmacı, yapımcı, denetleyici çok sayıda devlet kuruluşu deneyim ve beceri biriktirmiş durumda. Konuya içten bir heyecanla yaklaşan ve yurttaşları! örgütleyen artan sayıda sivil toplum kuruluşumuz çabalıyor. Ülke içinde, depreme savaş için toplanan, harekete geçirilen ve tüketilen önemli kaynaklar var. Yurt dışından somut projeler için ülkeye yönlendirilebilecek daha da büyük kaynaklar bulmak ofanakh.

Öyle ise ne eksik? Strateji, doğru saptanmış öncelikler, somut projeler, eşgüdüm, kurumların birbirlerinin varlığına saygısı, kaynakların bütüncü yönetimi, çağdaş denetim, açıklık ve saydamlık ve yuttaşların demokratik araçlarla katılımı eksik.

Varolan kuruluşların yeni bürokratik yapılanmalar içinde birleştirilmeleri değil bu eksikliklerin giderilmesinin yolu.. Yeni ve varolandan da katı bürokrasiler oluşturulması, korporatif örgütlenmeler, akademik bilgi üretimi ile yapım ve yönetim işlevlerinin karıştırılması çıkmazdan başka bir şey değil.

Varolan deneyim ve birikimleri neden yok sayalım?

Neden, bunları birbirlerinin önüne geçirelim? Neden, bir siyasal partinin denetimindeki bakanlığı, başka siyasal yapılanmalara sahip belediye ya da bakanlık örgütlenmeleri ile işbirliğinden sakınlım? Neden, bir proje grubunda yer tutmuş olan akademisyenler başka herkesten aynı durabilsin, hasislik edebilsinler? Neden, Üniversiteler eksikliği duyulan uzmanlık eğitimini vermek yolunda yeni ve ek bir şey yapmasınlar da;; serbest hizmet satma ve pazarlamasında, mühendislerle ticari yarışma içinde olsun?

Belli ki, varolan örgütlerle uğraşmak yerine işlev ve eşgüdamlanmalarını geliştirecek bir düzenlemeye gereksinimimiz var.

Ancak, yaşadıklarımız bize bunun siyasetten de,, küçük çıkar alanlarına bağımlılıktan da anmış bir eşgüdüm örgütü olmasının ..gerektiğini gösteriyor.

1999 depremlerinden etkilenen bölgelerde yaşananlar bizde Bayındırlık, Sağlık, vb bakanlıklara "güven ve düzelebilecekleri umudu bırakmadı. Bu devlet kuruluşları birikim ve .yetenekleri ile önemli görevler üstlenebilirler; ama, bu işin tek sahibi olamazlar. Tek tek, bilim-adamları; tek tek "akademik kuruluşlar ya da enstitüler de bu bütüncül görevi üstlenebilecek .yeteneklerinin olmadığını belgelediler geçen dönemde.

Devlet ille de seçilmiş siyasiler ya da atanmış bürokratlardan oluşmak zorunda değil. Özerk, bağımsız, açık ve saydam, iyi denetlenen esmek bir kurum da devlet kurumu olabilir. Hem: herkesin güvenini, hem: de devlet ve sivil kuruluşların öncülüğünü yapabilir. Böyle bir Depremle Savaş Kurumu'na gerek var. Bu kurum öncelikleri saptasın; görevlendirmeler yapsın; izleme ve değerlendirmeler yapsın; kaynaklar bulsun ve dağıtsın; araştırmaları, projeleri ve uygulamaları özendirsin» desteklesin; yasal düzenlemelerle ilgili taslaklar hazırlasın,, danışmanlık yapsın, bunları izlesin.

Bu Yeni Örgütler Özerk ve Geniş Katılımlı Olmalı ve Çağdaş Biçimde Kenetlenmelidir

Ama bu kurum, hantal bir bürokrasiye sahip olmasın, alt örgütlerle, bölge örgütleri ile büyümeye özenmesin; vardan devlet kurumlarının yerini almaya kalkmasın; çağdaş biçimde ve saydamlıkla» düzenli olarak denetlensin, denetleme sonuçları kamuoyuna açık olsun; bütçesi, harcama raporları ve tüm akçalı işleri kamuoyuna açık olsun; sivil toplum, meslek ve yurttaş kuruluşlarının katılımına açık olsun; danışma,, karar ve yürütme kurulları olsun; danışma kurulları amatör, karar ve yürütme organları ise profesyonel ve nitelikli kadrolardan oluşturulsun; seçim ve görevlendirme düzeni kötüye kullanma ve kayırmaları giderebilecek şekilde oluşturulsun. Depreme ilişkin

bilgilerin toplulaşınması ve herkese açılmasında yol .gösterici olsun. Teknik şartname, yönetmelik, standart ve eğitimi programlarının oluşturulmasına öncülük etsin, yardımcı olsun.

Bunun tek bir kurum olmasa da zorunlu değil. Ülke çapında böyle bir kurum çalışırken, bölgesel ölçekte, hiç değilse İstanbul için de görev alanı daha dar ve iyi tanımlanmış, yine özerk ve hiyerarşiden kaçınan başka örgütler de kurulsun..

UDS Deprem« Karşı Savaşta Kullanılacak Kaynakların Merkezi Bütçeden Ayrı Tutulmasını Tanımlamalıdır

Merkezî Yönetim 1999 depremleri sonrasında deprem yıkımlarını gidermek» acılı »nisanlı nommai yaşama geri döndürmek için gereken kaynakları ek vergilerle ve yurttaşların yardımlarını disiplin altına alma gerekçesi ile tek elde toplayarak tüketti, Bunun hesabı bir türlü verilemiyor. Verilemeyeceği de bir gerçek,

İster bundan sonra depreme karşı savaş için toplanacak, ek 'vergiyle; ister, iç ve dış yardımlarla; ister merkezî bütçeden ayrılacak; ister Doğal Afetler Sigortası ile toplanan; ve isterse yurt dışından sağlanan proje kredileri ile toplanacak kaynaklar merkezî bütçe ya da bakanlıklara bağlı vakıf ve fonlara teslim edilmemelidir, Yaşananlar bu konuda yurttaşın yöneticilere olan bütün güvenini yok etmiştir,

Bundan böyle depreme karşı savaş için kullanılmak gerekçesi ile toplanan kaynaklar tutanın elini kara yapacakta..

Gerçek bir Ulusal Deprem Stratejisini: yaşama geçirirken oluşturulması gereken en önemli yapı, bu kaynakların denetim ve hesabını kantoyu önünde bütün açıklık ve saydamlığı ile yürütebilecek bir yapı olmalıdır. Harcama kararını isterse Bayındırlık Bakanı, isterse bilmemi nerenin Belediye Başkanı olsun, hesapların izlenmesi, açıklanması ve denetimi bu yapılanmanın içinde,, bunun için oluşturulacak özerk ; bir kurum ile gerçekleştirilmelidir.

Üstelik, -bu konularda kusuru saptananlar hiç bir dokunulmazlıktan yararlanmadan yargılanabilmeli ve benzer kusur ve suçlara verilen cezalar ağırtasınlarak, örneğim 2 katı ağırlaştırılarak uygulanmalı ve af edilememelidir.

Ulusal Deprem Konseyi de Yeniden Örgütlenmelidir

Ulusal Deprem Konseyi de, zaaflarından anndınlarak; çalışma sürekliliği sağlanacak şekilde; iyi örgütlenmiş bir sekreterlik desteği ile; güçlendirilerek; yetkileri artırılarak; konu ile ilgili yasama ve yürütme kararlarında görüşü alınmak zorunluluğu .getirilerek; vb, yeniden örgütlenmelidir.